

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 65.

V Ljubljani, v soboto 31. decembra 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 3. do 6. popoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Vabilo na naročbo.

Odkritosrčno, brez ozira na desno, na levo in na zgoraj, je govoril „Slovenski List“ vse leto, čemu bi sedaj iskal fraz in prazne slame, ko vabi na naročbo?

Zakaj izhaja „Slovenski List“? „Slovenski List“ je zato na svetu, da imajo tisti pravi Slovenci, ki nočejo biti ne „liberalci“ in ne „klerikalci“, svoje glasilo. Če pravih Slovencev ne bo več, bode „Slovenski List“ nehal izhajati, če se strankarstvo na Kranjskem poleže, kar žal sedaj še ni upanja, postane pa list dnevnik, oziroma odstopi mesto komurkoli. Za sedaj — tako nam pišejo mnogi — je naš list jako potreben.

Hude boje je imel „Slovenski List“ v minolem letu, zlasti ga je skušala udušiti ona klika, ki je najdalje zašla od narodnega programa. Z jekleno vztrajnostjo se pa „Slov. List“ drži narodnega programa in s ponosom lahko povemo, da nam gledé tega doslej še nihče ni očital napačnega koraka. Takó bódi tudi v prihodnje!

Za brambo pravic slovenskega naroda imamo pripravljeno železo in srčno kri. Ali bomo na boj neustrašeno, ako bodo zahtevale naroda koristi. Sicer pa povemo zmiraj odkrito, da si ne želimo boja, ampak dela, zlasti dela za interese zanemarjenega obrtnega, trgovskega in kmetskega stanu.

„Slovenski List“ želi biti učenik narodu. Prinašal bode izvirna poročila iz državnega zbora in iz onih deželni zborov, v katerih imamo zastopnike Slovenci, dalje

tedenski pregled vseh zanimivih domačih in tujih dogodkov in o gibanju slovenskih društev, posebno pozornost bode pa obračal na poučno in zabavno tvarino, koristno meščanu in kmetu. Iskreno prosimo somišljenike v tem smislu podpore in vztrajnosti.

Izhajal bode „Slov. List“ v sobotah o poludne. Le dve soboti si je izprosil počitnice, da se bo oprostil nadležnega kolka. Zato bomo pa odškodovali cenjene naročnike po drugem potu, ker dobička ne iščemo niti vinarja.

„Slovenski List“ stane:

za vse leto 4 gld.

za pol leta 2 gld.

za 1 četrt leta 1 gld.

Konzorcij „Slovenskega Lista“.

Deželni zbor kranjski.

(Izvirno poročilo.)

V sredo se je deželni zbor sešel, pa zopet razšel. Imel pa je dve seji, v katerih je rešil najnujnejše zadeve. Po sveti maši katero je daroval poslanec kanonik Kalan, zbrali so se ob 11 uri poslanci na starem strelišču, ker nimajo še svoje zborovalnice. Galerija je bila precej polna občinstva. Prijetno presenečenje je obudilo, ko je v dvorano vstopil presvetli g. knezoškof dr. Jeglič. Zborovanje je otvoril deželni glavar pl. Detela s kratkimi besedami, ker se je koj na to oglasil dež. predsednik baron Hein, da je najprvo v slovenskem, potem v nemškem jeziku prečital cesarjevo sporočilo ali odgovor na udanostno adreso. Poslanci so ta odgovor, brez politične vsebine, stoje poslušali in s „slava“-klici na znanje vzeli. V nadaljnjem otvoritvenem govoru je dež. glavar naglašal, da je cesarjevo poročilo obudilo radost, se spomi-

njal grozne smrti cesarice Elizabete, povodom katere je deželni odbor storil svojo dolžnost, a omenjal tudi dne 2. decembra, ko je deželni odbor istotako poklonil se z udanostnimi čestitkami. Na glavarjev poziv so poslanci zaklicali navdušeno trikratno „slavo“ Nj. Veličanstvu cesarju.

Gosp. deželni glavar se je potem spominjal smrti poslanca Globočnika, ki je bil marljiv in značajan mož ter užival splošno zaupanje, kar je tudi kazal sijajni pogreb. Poslanci so v znak sožalovanja vstali raz sedežev. Konečno je g. glavar pozdravil nova člana zbornice gg.: knezoškofa dr. Jegliča in ravnatelja Šubica, ki sta v njegove roke storila obljubo.

Po dnevnem redu se je potrdila izvolitev posl. Šubica (poročevalec posl. Murnik), potem se je dovolil proračunski provizorij z dosedanjimi prikladami in dokladami (poročevalec posl. Murnik) Pri tej točki je dež. glavar naznanil, da bo deželni odbor v najkrajšem času izdelal predloge za regulacijo plač deželnim uradnikom, posl. Hribar pa je predlagal, naj se plače kolikor možno vrede tako, da se razmeroma pojednačijo s plačami državnih uradnikov. Ta predlog je bil soglasno odobren. Tudi so bili sprejeti predlogi deželnega odbora, da se mestu ljubljanskemu dovoli pobirati kakor doslej tudi do konca l. 1909 prejšnjo gostaščino. Koncem prve seje so se zvršile še volitve v finančni in upravni odsek, ter volitve overovateljev in rediteljev. Bili so izvoljeni prejšnji poslanci, samo da je bil v upravni odsek izvoljen novi posl. Šubic, v finančni odsek posl. Modic in za overovatelja posl. Jelovšek, poslednja dva na mesto poslanca dr. Žitnika, katerega katoliškonarodna stanka ni kandidirala.

Druga seja se je pričela ob 5. uri popoldne. Mej drugimi prošnjami, ki so se odkazale finančnemu odseku, bila je tudi prošnja „Naše Straže“ za podporo. Pred dnevnim redom vložila sta poslanca dr. Majaron in Hribar

„Sin“.

Rodbinska drama v štirih dejanjih.

Spisal Engelbert Gangl.

(Premijera v slov. gledališču dne 20. dec. 1898)

Ciril Slemenec se zaljubi v sosedovo Marico. Od svojega očeta zahteva potrebnih sredstev, da se ž njo poroči ter prič e trgovino. Ker mu oče, vpokojen davkar, denarjev dati ne more, zgine z doma. Na Dunaju vstopi z imenom Neuberger kot blagajnik v tvrdko Adler & drugi. Da zamori svojo strastno ljubezen do Marice, ljubkuje s kontoaristinja Heleno. Intimno znanje ni brez posledic; Ciril je oče. Marice pa kljub temu ne more pozabiti. V hudem svojem dušnem boju prične krokat in facit teh korakov je sklep, odriniti daleč, daleč strani. Založi se torej s potrebnim denarjem iz — tvrdkine blagajne. Korak ta pa je storjen zopet zaman, vznemirjena vest naredi ga strahopetca. Zgine z ukradenim denarjem z Dunaja, skriva se „kot divja zver“ po gozdih in pritava v — Radovico v trenutji, ko praznujejo zaroko njegove sestre z doktorjem Trdino, bratom — Heleninim, ki se vrne baš isti dan z Dunaja. Ciril in Helena si stojita kmalu z oči v oči. Helena uvidi, da jo nikdar

ljubil ni, pa mu iztrga v neizmerni svoji ljubezni ukradeni denar, katerega vrne okradeni tvrdki. Ciril in Marica se srečata. Ciril zahteva siloma njene ljubezni, ko pa zve, da uže ljubi njegovega brata Metoda, zadaviti ga hoče v svoji veliki strasti. Helena med tem odkrije svojo nesrečo bratu in Cirilovi materi. To Cirila zopet tako razljuti, da strelja na Heleno, ne da bi jo zadel. Oče njegov ga prekolne, v ti razburjenosti pa uže itak bolehnega starca zadene kap, da umre. Čudne razmere pri Slemenčevih se razneso po Radovici. O dunajski tatvini obveščeni orožnik prestopi prag. spozna v Cirilu tatp Neubergera ter ga hoče odvesti. Ciril pa je uže popolnoma zblaznel... To je suha snov drame.

Gospod Gangl je sila pogumen mož. Lotil se je takoj s svojim prvim dramatiškim delom onih psiholoških tajnosti, katere so komaj obvladali velikani Shakespeare, Ibsen, Strindberg. Kdo bi mu torej zameril, da se mu ni povsem posrečilo delo. Razmere mu ne dopuščajo korenitega spoznavanja človeškega življenja in gotovo tudi časa nima v obilici, da bi se temeljito poučil iz knjig o stvareh, o katerih doslej še nima popolnoma jasnih pojmov. S tem seveda nikakor

ne trdim, da je oni, ki ima večje duševno obzore in temeljitejšo študije, uže tudi večji umetnik, pač pa je njegovo naziranje o življenji predurjeno. Odločno pa je ugovarjati Ganglovcu mnenju, da je uže fantazija sama vstani nadomestiti vse to. Sijajni dokaz te nemogućnosti je baš njegova drama. Okolščine in naključja vplivajo na značaje, da nam pokažejo svoje bistvo. Na to se g. Gangl kar nič oziral ni. Značaj njegovega junaka mi je koncem igre ravno tako nejasen, kot v početku. Zaljubljen je v Marico, pa si je niti ne upa vprašati, da li mara zanj. To je smešno. Zahteva od svojega očeta veliko denarja, ko vender ve, da ga nima. To je nemumno. Vstopi z izmišljenim (zakaj?) imenom kot blagajnik v dunajsko trgovinsko tvrdko. To je dandanes nemogoče. Svojo najozjo rojakinjo, kljub temu, da ljubi Marico, vprav surovo zapelje. Neumljivo je, zakaj okrađe blagajno, ravno tako neumljivo je, zakaj se potem vrne domov. Vrnitev po njegovem načinu bila bi dandanes nemogoča. Kot blagajnik velike tvrdke, govoreč več jezikov, komercijelno visoko naobrazan, vender ne more biti mož tesne glave. Čudno njegovo naziranje o svetu pa kaže baš nasprotno. Ciril ne vzbuja ni sočustva, ni pomi

dva nujna predloga radi vseučilišča v Ljubljani, katera so podpisali vsi slovenski poslanci, v prvi vrsti gosp. knezoškof.

Posl. dr. Majaron je predlagal: „Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da takoj začne pripravljati ustanovitev vseučilišča v Ljubljani po smislu sklepov deželnega zbora kranjskega z dne 28. februarija 1898. l. z ustanovami za bodoče učne moči na istem vseučilišču“.

Posl. dr. Majaron je najprej utemeljil nujnost predloga, potem pa se skliceval na to, kako je deželni zbor v prejšnjem zasedanju soglasno pripoznal, da je vseučilišče v Ljubljani potrebno in nujno za slovenski narod, za južnoavstrijske dežele in celokupno državo. Ves narod je potem navdušeno pristopil k tem sklepom in danes plamti za ljubljansko vseučilišče. Slovenski državni poslanci smatrajo za svojo najpomembnejšo nalogo, potezati se za isto vseučilišče, in zadnji čas je ministerstvo večkrat imelo priliko, izraziti svoje stališče. Ministerski predsednik sam je spoznal našo zahtevo za opravičeno. Vzlic temu pa v državnem proračunu za prihodnje leto ni nobene postavke za ljubljansko vseučilišče.

Pred vsem smo z vso pravico pričakovali, da bo v proračunu postavljena vsota za odgojo učnih močij, ki bi na ljubljanskem vseučilišču predavale v slovenskem jeziku. S takimi ustanovami namreč so se tudi druga vseučilišča pripravljala in se ta čas pripravljajo češke visoke šole v Brnu. Ker se to ni zgodilo za ljubljansko univerzo, pravi govornik, je dvoje mogoče: ali so nam nasprotni vplivi grofa Thuna premaknili s prejšnjega dobrohotnega stališča, ali pa misli grof Thun, da se da rešitev našega vseučiliškega vprašanja zavlačevati. Bodi to, ali ono, treba je povedati vladi, da je deželni zbor danes še bolj prepričan o nujni potrebi ljubljanske univerze in tudi o neodložljivosti njene ustanovitve. Če se tudi vseučilišče ne da zgraditi v enem dnevu, vendar pa je že danes mogoče, pripravljati ustanovitev. Vlada, če ima resno voljo, mora se načeloma izjaviti za ustanovitev in takoj skrbeti za odgojo slovenskih docentov, kakor to dela za visoke šole v Brnu. Predlagana resolucija ima torej namen, konec napraviti omahovanju in dokazati, da deželni zbor z narodom in njegovimi državnimi poslanci vred odločno zahteva vseučilišče in zanj tudi hoče vztrajati. (Živahna pohvala.)

Nujni predlog je bil vsprejet z vsemi slovenskimi glasovi; Nemci pa zanj niso glasovali in so s tem pokazali, koliko jim je mar za Ljubljano in napredek in kako resno (?) so se poprej zavzeli za vseučilišče.

Nujni predlog poslanca Hribarja in tovarišev se je glasil: „Visoki deželni zbor skleni: Izvoli se odposlanstvo, katero poleg g. dež. gla-

varja obsega še troje članov visoke zbornice v ta namen, da zaprosi avdienco pri Nj. Veličanstvu cesarju ter ob vznožju Najvišjega prestola izroči najudanejšo prošnjo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.“

Posl. Hribar vtemeljujoč predlog, se je sklicaval na izvajanja predgovornika, poudarjal sklep shoda slovenskih županov zastran vseučilišča v Ljubljani in opozarjal na razloge v vseučiliški spomenici. Posebno pa je treba, je rekel govornik, vpoštevati položaj Ljubljane. Ne državna podpora, ne brezobrestno in triodstotno posojilo ne more dvigniti Ljubljane iz nesreče, v katero jo je pripravil potres. Le naprave, katere prineso v Ljubljano prometno življenje in jej pomnože ugled, zamorejo jo rešiti propada. In taka rešilna pomoč bi bilo tudi vseučilišče. Cesar se je v današnjem poročilu zahvaljeval za udanost narodov. Če kdo to zahvalo zasluži, zasluži jo gotovo slovenski narod, ki je letos na tako sijajne načine dokazoval svojo staro zvestobo do najvišjega prestola. Naš narod je tudi v bodoče poklican braniti obmorske meje avstrijske. Kdor ima take dolžnosti, mora imeti tudi pravice.

Ustanovitev vseučilišča v Ljubljani je taka pravica. Oglašali se bodemo zanjo, dokler se nam ne vresniči. V cesarja, ki je rekel, da se Ljubljani mora pomagati, stavljamo v prvi vrsti naše upanje in zato je umesten predlog. Govornik ga konečno priporoča in nasvetuje, da se deputacija, ki izvoli, deželnemu odboru pa naroči, sestavi dotično prošnjo. (Živahna pohvala.)

Tudi ta predlog je bil z vsemi slovenskimi glasovi vsprejet, dočim so bili sedeži nemških poslancev — prazni.

Prestopivši k nadaljevanju dnevnega reda se je dovolil kredit za zgradbo na Studenci v znesku 45.000 gld. (poročevalec posl. Kalan.) Radi predloga upravnega odseka (poročevalec posl. Lenarčič), naj se odda pravosodnemu ministerstvu mnenje, da kaže stiško sodišče premestiti v Višnjo goro, ne pa v Št. Vid, vnela se je daljša razprava, v kateri se je posl. dr. Papež poganjal za Št. Vid, dr. Tavčar pa za Višnjo goro. Večina zbornice je glasovala za odsekov predlog.

V deputacijo k Nj. Veličanstvu cesarju so bili izvoljeni gg.: knezoškof dr. Jeglič, odbornik Povše in posl. dr. Majaron.

Potem je dež. glavar pl. Detela naznanil, da se sedaj zasedanje pretrga, ter voščil poslancem veselo novo leto.

Ljudske šole na Koroškem.

(Izvirni dopis.)

Velikega pomena so šole za vsaki narod, ker so podlaga prihodnje izobraženosti istega naroda. Izmed vseh šol so najvažnejše ljudske šole in so najbolj potrebne, da se priprosti

narod izomika in kot tak ohrani, ker narodno deblo nam je izobraževati, če hočemo, da napredujemo. Narod pa se ne more izobraževati, če nima pravih šol, ali če so njegove učilnice tako osnovane, da nikakor ne morejo zaželenega sadu obroditi. Da so ljudske učilnice v resnici to, kar bi imele biti, zato je prva, silna potreba, da se v njih mladina podučuje v narodnem jeziku, da v njih podučujejo taki možje, kateri morajo z vsem preskrbljeni biti, česar potrebujejo za poduk — in to je, da razumejo jezik mladine, da morajo biti iz istega rodu, kakor je mladina, ali pa si prisvoje njen jezik. Povsod po celem svetu se podučuje v ljudskih šolah v jeziku, katerega mladina razume. Pri Turkih, Mažarih, Kinezih in upamo, tudi pri Culakafrih bode tako, da se mladina podučuje v maternem jeziku. Le na Koroškem je drugače, le tukaj se mora podučevati v jeziku, katerega otroci ne razumejo. „Pa saj imajo koroški Slovenci utrakvistične, to je dvojezične šole, v katerih se otroci dovolj slovenski naučijo in morejo se lahko kaj že v drugem letu v nemškem jeziku podučevati,“ govorijo nasprotniki — Nemci in odpadniki. Te šole, kakor so sedaj na slovenskem Koroškem so vendar dobre, pravijo učitelji-nasprotniki in drugi. Povedalo in poudarjalo se je pa, že v tem listu in drugod, da utrakvistične šole koroškim Slovencem ne morejo ugajati, da niso za nič in da so gotov pogin slovenskemu življu na Koroškem. Evo dokazov, iz katerih se lahko vsakdo prepriča, koliko je ljudsko šolstvo na slovenskem Koroškem in koliko se slovenski otroci v naših „slavnih“ utrakvističnih šolah nauče n. pr. pisati! Neki katehet je narekoval slovenskim otrokom v drugem razredu neke take utrakvistične šole iz novega „Malega Katekizma“ na str. 63 št. 18 „Molitev pred podukom“, katero je neki, slovenske matere sin in med Slovenci vzgojeni deček tako-le zapisal.

„Molitev pred podukom.

Pridi sveti duh, napolni srca zvojevni, in užgi unič ogenje svojeličezni. Bog kizi zrač vernikov pora zveten zvetigabudja učil deimam, da v iztem duha pravo poznamo in za zele vezelimo njegove tolažbe. Po friztuzu, Gospodu našem. Amen.“ — To se glasi pravilno: „Molitev pred ukom. Pridi sveti Duh, napolni srca svojih vernih in užgi v njih ogenj svoje ljubezni. Bog, ki si srca vernikov po razsvetljenju svetega Duha učil, daj nam, da v istem pravo poznamo in se vselej veselimo njegove tolažbe. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.“

Isti katehet narekoval je slovenskim otrokom v 3. razredu iz „Velikega Katekizma“ stran: 217, šte. 19 „Češčena bodi kraljica“; in to molitev je neki učenec-Slovenec tako-le zapisal:

„Češčena bodi kraljica.“

Češčena bodi kraljica, Mati Milosti, jhiblege, Gladosti in upanja našega, vidi Češčeni! Ktebe upi-jemo sapuščeni Evinu Otroci; Ktebi sdičujemo, jhalotni in obfani u tej solzni dolini. Oč uberni foria, našega poniža, svoje milostiwe Dci u nas, in pafajchi nam, po tem revnem Eshilweniu Jezusa blajchan jad, joiga telesa, o milostliva o dovrotliva o Gladfa dewica Maria. Prosi za naš sveta vojchja porodnica, tla pafana ma redni obfub Kristujawich.“ — V slovenskem pravopisu se glasi: „Češčena bodi, Kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi vpijemo zapuščeni Evinu otroci; k tebi zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Oh obrni torej, naša pomočnica, svoje milostljive oči v nas in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blaženi sad svojega telesa, o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija! Prosi za nas, sveta božja porodnica! Da postanemo vredni obljub Kristusovih.“

Ti dve molitvi narekoval je dotični katehet, da bi se jih otroci lažje naučili na pamet, zlasti oni, ki še novega katekizma niso imeli. Da bodete, g. urednik verjeli, da je tako, prilagam dotična izvirnika. O, kako žalostno je to, pa vendar resnično! Tako so pri nas urejene šole med Slovenci! Ali ne poka srce vsakemu poštemu Slovincu pri pogledu na te spake in čitanju te mešanice žalosti in pomilovanja? Ali bode kdaj bolje? Ali je možno, da se naše ža-

lovanja, njegovi čini niti bojazni, niti strahu. Kratko malo, junak drame je povsem nova psihološka prikazen, ko bi komaj raztolmačil slavni psihijater Krafft Ebing, v čegar izborni knjigi „Psychopathia sexualis“ zaman iščemo približno sličnega slučaja. Primerjati Cirila ju naku Ibsenovih „Strahov“, zdi se mi nedopustno laskanje. Ibsen je narisal svojega junaka dosledno atavistiški teoriji. Ko bi bil g. Gangl to upošteval, zadobila bi megljena Cirilova oseba živejše lice. Z junakom 'pade igra... Zbog kratko odmerjenega mi prostora se ne bodem bavil z ostalimi osebami, risane so z malimi izjemami dokaj megljeno. Tudi v dramatskih sredstvih pisatelj ni posebno izbirčen. Spomin, i relistovanje albuma slik i. t. d. niso ravno duhovita sredstva. Velika hiba je, da z odhodom z odra in v presledkih med posameznimi dejanji, osebe ne žive več pisatelju. Govorica je večinoma predolga ali pa bombastiška. Jedna in ista zadeva se ponavlja po večkrat. Sploh prevladuje doneča beseda, retorika. Karakteristiki je odmenjeno premalo prostora. V vsem tem pa nikakor ne trdim, da je drama brez vrlin, pa hibe prevladujejo.

Vsako igro pri nas uprizore tako, kakoršno vložil pisatelj intendanci. To pa se godi samo pri nas in drugje nikjer. Naši dramatski pisatelji so navezani sami nase, mentorja nimajo, ki bi jih vodil in opozarjal na hibe. Napredek

toraj skoraj nemogoč. Pisatelj je vsak kar zaljubljen v svoje delo, „ne vidi nič, ne sliši nič.“ Ko bi pa imeli v intendantu vsaj ženijalnega diletanta, zagledale bi izvirne igre vse drugačno luč sveta. Zato moramo pa občudovati vnemo naših dramatskih pisateljev, ki si skušajo kar sami priboriti — oder. Obžalovati je le, da hočejo takoj postati — Shakespearji. G. Gangl je prišel sedaj v tesnejšo zvezo z odrom, uvidel bode s časoma, kaj na odru učinkuje, kaj ne, kje zadostuje jedna sama beseda, mesto dolge tirade itd. in pokazal nam bode z bodočimi deli, da tiči v njem — dramatik.

Igro so uprizorili s posebno vnemo. Nad vse vro so igrali g. Danilova, katere realistiška igra je srečno obšla vse strnce skrajno patetiške nje vloge, g. Inemann, ki se je prav očetovski zavzel „sina“ in g. Verovšek, ki je popolnoma naravno predočil očeta. Z istim navdušenjem so igrali gđ. Slavčeva, ki mi je izredno vgajala, gospa Polakova ulogo meglene Marice, gđ. Ogrinčeva, katera z občudovanjavredno resignacijo prav dobro igra stare mamice in gospodje Danilo, Deyl, Housa, Lovšin. Naše, sicer zelo nekritično občinstvo, je sprejelo dramo z velikim navdušenjem, hoteč najbrž s tem podkrepiti pisatelja za bodoča dela.

m.

lostne razmere spremene? Ne vemo. Malo nade imamo! Našim prvoboriteljem in slovenskim poslancem in vsem razumnim izvenkoroškim Slovencem menda manjka poguma in volje — pa tudi sloge za odstranitev teh vnebovpijočih neznosnih razmer.

Nekdo je pred ne davnim časom koroškemu rodoljubu vprašanje stavil, zakaj se koroški Slovenci tako malo potegujejo za slovensko vseučilišče v Ljubljani, dasiravno je več občin v slovenskih rokah, a odgovor mu je bil: Kako naj vboge teptane slovenske pare na Koroškem prosijo za slovensko vseučilišče, ko še slovenskih ljudskih šol nimajo! Da, poslanci, dobite nam vsaj te, izberajte nam vender enkrat že vsaj črnega kruha!

Izvirni dopisi.

Z Blok, 28. decembra. Naš kmetiški stan gre na nič. Tudi v srednje dobri letini, kakor je recimo letošnja, ne pridela naš kmet toliko, da bi s polja pokrtil stroške in plačal davke. Trden gospodar je pri nas vsaki, ki mu ni treba na pomlad kupovati živeža. Pomladi mora kmet navadno v prodajalnico po koruzo. Na mestu nekdanj vršeti črni gozdov razprostirajo se zdaj tihe goličave. Gozdi so padli in le malo-kateri kmet si je kaj opomogel z njim. In tako je prišlo, da nimajo ponekod ne gozda, ne denarja. — Sicer prostrani travniki dajejo bore malo sena. S čim rediti živino, če sena ni. Torej živinoreja tudi ni, da bi dejal. — O sadjarstvu pa kar molčimo, zakaj to je pri nas na tako nizki stopinji, kakor malokje. — Kakor vidite, gospod urednik, usahnili so pri nas vsi viri blagostanja. Kmet životari in — propada. Ni čuda, da se prodajajo zemljišča, praznijo hiše, zakaj, mož z ženo in otroki vred selijo se v Ameriko, boljše sreče iskat. Žal, da siromaki pridejo tem potom večjidel z dežja pod kap ter kmalu izpoznajo, da so se pahnili v še večjo bedo, zakaj zlato se tu ne grabi po tleh, denar je pošel, a zaslužka nič. To ni tista „obljubljena“ dežela, katero so brezvestni agentje toli čarobno lepo opisovali, ter tudi ni dežela sreče, miru, ampak gorja! Doma mu vsaj ni treba stradati, kdor hoče delati, za kruh si človek že še zasluži, a tam v oni „obljubljeni“ deželi pa umirajo naši ljudje neredkokrat gladi. In žal je takim izseljencem, kolikor imajo las na glavi, da so šli sreče iskat v daljno Ameriko, kjer se vse prej dobi, nego sreča. In siromak, ki pride tja, je skoro, kakor bi bil umrl, ker od tam ni vrnitve: Po morju vsaj ne morejo hoditi, kakor je hodil Kristus. Taka je z našimi ljudmi v Ameriki!

Hiše so prazne torej ali je pa revščina in pomanjkanje v njih. Žalostni, a resnični odnosi. Naš kmet hira in umira, zatoraj visoki deželni in državni poslanci: Morituri vos salutant. Siti smo vaših lepih besed, ne obetajte samo, ampak storite tudi kaj za nas, ki smo toli potrebni pomoči! Storite kaj za našo živinorejo, povzdignite sadjarstvo!

Koliko je pri nas sveta, ki je skoro brez vse koristi. Pogozditi ga je treba, in kak kapital bo v njem, koliko več vreden ves kraj!

Našim potokom je treba urediti požiralnike, da ne bodo o povodnji poplavljal polja. Sicer so letos pri Fari poskušali razširiti in iztrebiti požiralnik, a uspeha ni bilo kaj. Tu sem morajo priti izvedenci, da svet pregledajo ter ukrenejo, kako in kaj narediti. Ista je s požiralnikom Bloščice, ki napravlja ob nalivih še večjo škodo na polju, kakor zgoraj omenjeni potok. —

Zdrave pitne vode primanjkuje v ti ali oni vasi. Tako si Metulčanci belijo glave, kako bi prišli do stalne vode. Če je količkaj suše, pa si jo morajo v sodih dovažati iz studenca pri Nemški vasi, ki je oddaljena od Metlan tri četrti ure. Koliko časa se porabi za to! Čas je pa denar, pravi Anglež. In največ se je dovažala ravno v dobi, ko jim najbolj časa primanjkuje.

Ne vem, zakaj se neka merodajna v to poklicana oseba za vse te pomanjkljivosti nič ne zmeni, dočim si je za drugo poštno zvezo, ki jo

imamo sedaj namreč Lašice—Nova vas, precej prizadela. Seveda prijetno je za trgovca, če mu drdra poštni voz mimo hiše. Zdaj se trudi dotičnik baje še za novo šolo, ki naj se zgradi prav na periferiji naše fare, a njemu seveda ravno pred nosom. Tu imamo na jeziku par besed, a molčimo še danes, ker ne moremo skoro verjeti, da se je mož tako daleč spozabil. Potnik, poln ran leži ob cesti. Slab zdravnik, ki mu celi (?) samo jedno, a še to najmanjšo rano, prasko!

Letos smo za silo popravili kaplanijo. Bil je pač že čas! Sicer pa nameravamo zidati v ta namen novo poslopje. Kdaj, je le vprašanje časa. Če še malo počakamo, bomo rekli: v 19. stoletju smo ga nameravali, v 20. pa v istini začeli graditi. Langsam, aber sicher. Vsekako bolje bi pa bilo porabiti sedanjo tik ob farni cerkvi stoječo šolo za kaplanijo ter zidati novo šolo na onem, v ta namen določenem stavbišču. Može, ki imate jezik, da govorite, ne držite ga za zobmi, kadar je treba govoriti.

V Loškem Potoku bodo zidali štiri razredno šolo, na Blokah naj pa zadostuje dvo razrednica? In vender, koliko je bloška fara večja od potokške! — Torej ne le v gmotnem, tudi v prosvetnem oziru nikakega napredka. V mnogi še tako majhni hribovski fari imajo že bralno društvo, v pre mnogih farah goje petje pevska društva, a pri nas ni o takih prekoristnih društvih ne duha, ne sluha, dasi prištevamo lahko našo faro k večjim. Res žalostne razmere! Naš kmet propada gmotno in duševno. Dovolj teh žalostnih prizorov, da nas ne zmaga bridkost!

In vi deželni in državni poslanci, storite že vender kaj za našega kmeta, ki je začel iti rakovo pot. Vi ste njegovi vodniki, od vas zavisi njegovo blagostanje, od vaše brezbriznosti propad njegov! Videant consules!

Politiški pregled.

Cesarjevo sporočilo na deželne zборе povdarja med drugim tudi avtonomijo in pravice dež. zborov. Povdarja, da je zvestoba narodov do vladarja najvažnejši faktor v avstrijski državi.

Budgetni in nagodbeni provizorij uveljavita se danes s posebnimi cesarskimi naredbami (§ 14), jednako kakor se je zgodilo minulo leto. Posebna naredba določevala bo, da sme vlada za dobo šestih mesecev pobirati dosedanje davščine in s temi dohodki pokriti redne stroške. Nadalje se objavi te dni cesarjevo lastnoročno pismo na oba ministerska predsednika, s katerim se za pol leta določa dosedanja kvota, ter nagodbeni provizorij za isto dobo.

V goriški deželni zbor so vstopili slovenski poslanci, ker se jim je zagotovilo, da se bode razpravljalo o načrtu deželnega šolskega zaloge. Zahteva slovenskih poslancev, naj se načrt proglasi nujnim, se sicer ni vsprejela, ker je kneznadškof glasoval proti, s čemer pa še ni rečeno, da bo glasoval tudi proti predlogu, ko ga predloži odsek. Odsek bode skoro gotovo predlagal odklonitev, ker sede v odseku štirje laški in le trije slovenski poslanci, a stvar kneznadškofova bode odločiti zmago pravični stvari.

V deželni zbor tržaški so došli letos tudi slovenski poslanci. Deželni glavar je otvoril sejo z „Evviva.“ klicem na cesarja, a v zbornici ni našel odmeva, vse je ostalo tiho. Kakih 15 italijanskih poslancev je celo ostalo izven dvorane. Na posled so prišli v dvorano in galerija jim je priredila ovacijo. Ko so došli slovenski okoličanski poslanci, so italijanski poslanci kriče in prete ostavili dvorano, galerija je pa na slovenske poslance pljuvala. Glavar se za početje galerije ni zmenil. Kakor čitamo v „Edinosti“, so raz galerije na slovenske poslance metali razne predmete in slednjič celo okvirje in okna, ki so pala pol metra pred poslanca Ivana Nabergoja in Alojzija Goriupa, in sicer je padalo s tako silo, da se je preobrnil jeden sedež, zbok česar je bilo v nevarnosti, če že ne življenje, pa vsaj zdravje omenjenih dveh poslancev. Na to je Nabergoj vstal in zapustil dvorano. Zunaj dvorane so mu italijanski poslanci žugali s pestmi in ga psovali. Potem so se ital. poslanci povrnili v dvorano. Galerija je neprenehoma tulila „fora i ščavi“

in vsled nagovarjanja od strani vladnega zastopnika je dež. glavar zaukazal sprazniti galerijo. Toda nihče ni hotel ven. Rascovich je kričal, da danes ne sme biti seje, ker je provokacija od strani Slovanov prevelika. Z galerije pa so medtem še vedno pljuvali na okoličane in rjovel „fora i ščavi“. Ker pa so namerjali po odhodu okoličanskih poslancev Italijani nadaljevati sejo, se prvi niso hoteli odstraniti, dokler jim ni zagotovil vladni zastopnik, da je seja zaključena. Poslanec Alojzij Goriup je rekel vladnemu zastopniku, da se je danes sam prepričal, da-li je bila abstinenca slovenskih poslancev opravičena ali ne, ter da so sedaj postavljeni na laž tudi drugi, nikakor pa ne okoličanski poslanci. Slovenski poslanci so se brzojavno pritožili na ministerskega predsednika ter so izjavili, da se v bodoče ne bodo več vdeleževali sej deželnega in mestnega zbora.

V štajarskem deželnem zboru so nemški nacionalci ostro napadali vlado, ker je dež. zboru določila za posvetovanje premalo časa. V svojih govorih so se spominjali vseh namišljenih strahov in krivic. Bila je kopija držav. zbora. Vodja „Bauernbündlerjev“ Rokitsansky je sicer tudi krepko udrihal po vladi, klerikalcih in Slovencih, a nemške nacionalce vender ni povse zadovoljil, ker je pozneje grofu Stürggu pritrdil, da so nekateri nemški radikali v Gradcu vender prehudi, ker rušijo po nepotrebnem nemško edinstvo in režejo v lastno meso. „Grazer Tagblatt“ radi tega Rokitsanskemu že odpoveduje prijateljstvo. Slovensko stališče je branil dr. Sernec. Odločno je zavrnil predbacivanje, da so slovanski elementi v Avstriji državi nevarni. Slovani so neštetokrat obranili Avstrijo propada. Sedanjega kritičnega položaja nista kriva Badeni ali Thun, krivo je liberalstvo, ki je desetletja imelo krmilo države v rokah in je tudi s svojo popustljivostjo vzgojilo madjarsko ošabnost. Nagodbo so l. 1867. ustvarili liberalci, l. 1897., ko bi se morala nagodba obnoviti, so Nemci le grozili, da bodo svoje stališče precizovali. Sedaj, ko je voz zavožen, ga je težko vzdigniti. Katoliški poslanec Karl on je zbodel nemškonacionalno in liberalno gospodo z zadržkom, da „klerikalcem“ ne bode tako hitro sapa pošla, kakor oni zagotavljajo. Serneca in Karlona se je motilo z nešetimi vsklici. Konečno je bil vsprejet budgetni provizorij. Nemške liste boli, da so se ob sklepu s „Hoch“ klici na cesarja, glasili tudi čvrsti slovenski „Živio“. Značilno je, da je nemškonacionalni klub dež. zbora obsodil „novo taktiko“ državnih poslancev ter zahteval obstrukcijo. S tem so hoteli ustrašiti tiste svoje pristaše, ki se še pomišljajo slediti Wolfu. Štajarci hočejo po vsej sili mej avstrijskimi Nemci nositi zvonec.

V deželnem zboru koroškem se je sprejelo izjavo zoper pogodbo z Ogersko in zoper vporabo § 14. To je bila navadna demonstracija proti vladi. Slovenska poslanca Einspieler in Muri sta glasovala proti. Einspieler je vskliknil proti nemškemu nacionalcem: „Ko bi vi ne obstruirali v državnem zboru, bi ne bilo treba te izjave, ne § 14!“

Deželni zbor nižjeavstrijski je sklenil, naj se nemški jezik izključno rabi v uradih in šolah.

V deželnem zboru gališkem je prijavil deželni maršal, da mu je došlo več načrtov za volilno reformo.

V šlezijem deželnem zboru je nemška večina onemogočila z obstrukcijo vsprejetje budgetnega provizorija. Vzrok: „nove jezikovne neredbe za Šlezijo.“

V češki deželni zbor niso prišli Nemci. Čehi so jako nezadovoljni s cesarjevim reskriptom ter groze Thunu. Reskript ne odgovarja adresi dež. zbora, ker se ne ozira na češke zahteve. Poslanec Baxa je trdil, da se reskript Češki porogljivo posmehuje. Poslanec Engel je predlagal po burni seji češkega kluba, naj se cesarjevo sporočilo odkaze odseku 8 članov, ki naj se o sporočilu posvetuje. Poslanec Podlipný je predlagal, naj vse tiskovine in razglasila nosijo naslov „Namestništvo kraljestva češkega“. Namestnik je odgovoril na Heroldovo interpelacijo, glede slabih deželnih financ, da je pomoč

odvisna od dohodkov iz osebne dohodnine in iz novih konsumnih društev.

Regulacija častniških plač bode v vojnem proračunu za l. 1900. Zastopniki ljudstva bodo morali to nepotrebno povišanje odločno pobijati.

Izgon Slovanov iz Prusije. Odločni Thunov odgovor je razburil tudi Nemce v „Reichu“ tako, da je morala vladna „Wiener Abendpost“ uradno pojasniti, da je Thun zvest pristaš nemško-avstrijske zveze. Prusija je ustavila nadaljevanje izgonov. Zbala se je menda slovanske Rusije, ki je zagrozila, da bode sicer tudi ona pričela na sličen način postopati z nemškimi podaniki.

Steinwender, ta nemškonacionalni prvak, je izstopil iz nemškonacionalne stranke, ker se je naveličal terorizma graških radikalcev, ki so zato razvili silno agitacijo, da bi mu omajali mandat.

Socijalni demokratje in Nemci. Ožje volitve starega obrtnega društva v Pragi so se izvršile, kakor je bilo pričakovati, z zmago nemške stranke, katero so vrlo podpirali — socijalni demokratje. Taki so ti Prusaki; nobeno sredstvo jim ni prepodlo, kadar se gre za njih nadvlado. V boju zoper Slované imajo Nemci vedno zaveznike v socijalnih demokratih. Vrana k vrani seda, pravi Čeh.

Češki duhovniki in socijalni demokratje. Čuda hitro se je širila socijalna demokracija na Češkem in pretil je že propad češke družbe. A vstali so češki duhovniki in šli polni svetega navdušenja v boj proti socijalnim demokratom. Z besedo in peresom delajo vrli svečeniki, da otmó milo jim ljudstvo ti pogubonosni hidri. Hud boj se bje na celi črti. Premnogi katoliški politični listi, katoliška politična društva in zadruge katoliških pomočnikov in delavcev nam jamčijo, da bode socijalni demokraciji odzvonilo skoro tudi na lepi zemlji češki.

Položaj na Ogerskem je vedno bolj zmeden. Opozicija gotovo računa na zmago. Včeraj teden je poslanec Horanski v seji osebno napadal Banffyja, ki mu je napovedal dvoboj, a dvoboj se ni vršil, ker so se priče obeh junakov sprle in si tudi napovedale dvoboj. Dne 28. t. m. je bila cela vrsta dvobojev med poslanci. Poslanca Kubik in Venedy sta se vdarila z nekrvavim izidom. Istotak „prijeten“ dvoboj sta imela minister Fejevary in poslanec Štefan Karoly. Gajary in Szemere sta se mahnila s sabljami krepkeje. Poslednji ima dve rani na glavi. Velika županija Battonya je prepovedala svojim nradnikom od 1. januarja naprej pobirati davke ker vlada od 1. januarja, kakor se kaže, ne bode imela nobene indemitete, torej tudi nikake pravice, pobirati davke. Vlada pričakuje s skrbjo novega leta. Ogerski papirji padajo. Finančni minister Lukacz je izjavil, da bode posloval le do 1. januarja, če se stvari do tedaj ne uredijo, toda drž. zbornica letos niti predsedstva ne bode volila, ker opozicija z naskoki nikakor ne namerava prenehati, vsaj dobiva po deželi vedno več tal.

Izraelska prestolnica. Madjari ne morejo posebno ponosni biti na svoje glavno mesto, ker kmalu ne bo več njihovo. V Budapešti je mej prebivalci že tretjina židov. Mestni zastop šteje 120 kristjanov in 79 židov.

Vera socijalnih demokratov. V nemškem državnem zboru je 49 socijalnodemokratskih poslancev. Zapisali so v izkaznice, katere izdaja pisarna državnega zbora, svoje versko prepričanje tako-le: 11 poslancev je „pravovernih“, 7 brezvernih, 5 prostomiselnih, 2 sta bila krščena katoličana, 6 je protestantov, 1 starokatoličan, 3 židje, Liebknecht in Bebel sta brezverca, vsi drugi so pa ničverci. Pomanjkanje vere je tedaj glavni znak mokrške soderge.

V Italiji je kralj Humbert vse, ki so bili radi krvavih izgrediv mesece majnika obsojeni v ječo do dve leti, pomilostil. Kaj pa bode storila Avstrija z našimi tržaškimi okoličani in Goričani, ki niso prelivali laške krvi?

Macedonski kongres bode v kratkem v Genevi. Sklicuje ga macedonski centralni odbor. Na kongres bodo povabljeni politiki, diplomati, ki so se doslej pokazali prijatelje krščanskih narodov v Turčiji. Iz Bolgarskega bodo došli vsi oni, ki so delovali za osvobojenje Macedonije.

Na kongresu se bode zahtevalo od vevlasti hitro odporo turških nasilstev.

Mirovna konferenca. Razglašja se, da se vabila in program na konference razpošljejo takoj po novem letu.

Domače novice.

Občinski svet ljubljanski ima danes zvečer ob 5. uri javno sejo. Na vrsti je samostalni predlog dr. D. Majarona o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani.

Državni poslanec dr. Jan. Ev. Krek je v nedeljo dopoldne poročal v veliki dvorani „Kat. Doma“ volilcem pete skupine v Ljubljani o položaju v drž. zboru. Dvorana je bila polna zavednih delavcev. Položaj je ostal nespremenjen v drž. zboru kakor tudi mej zastopniki strank in mej zastopniki narodov, ki imajo pri vladi malo opore. Da se položaj ni ugodnejše zasukal, je vzrok zlasti višje uradništvo, katerega natoren izrastek sta Schönerer in Wolf. To uradništvo širi še vedno bebasto germanizacijo, ki je Avstriji odtrgala Lombardijo in ki hoče vse pokriti z nemškim plaščem. Da naloga države ni podpirati kosanja med narodi, bodi, toda da bi se nas uradoma ponemčevalo, kakor se to celo na Kranjskem godi, proti temu se moramo odločno upreti. Ob takih razmerah je kot delavski zastopnik predlagal izstop iz večine, ker bi se le v opoziciji razvijala moč Hrvatov in Slovencev, toda za tako akcijo je treba več kot enega. Ves boj se je vršil za to, kdo dobi politično situacijo v roke. V tem boju se je vprašati: kako vlogo igrajo poslanci, kako vlada in kako večina napram nam. Poslanci drže skupaj, a so kljub temu slabotna stranka, dasi ima „Zveza“ veliko število članov; ima se jo v večini le za to, ker brez nje ni večine, ne pa da bi bila vlada prepričana o naših pravicah. Pojmi o vestnosti, poštenosti in pravičnosti izgubili so se tam mej višjim svetom. Na naš narod se gleda z vprašanjem: „Kaj pa je tebe treba bilo!“ Zveza z Nemčijo in Italijo zavira vsak korak. Kak vrišč je nastal, ker je grof Thun povedal pošteno besedo o izgonu Slovanov iz Pruske. Pod utiski zunanega ministerstva se nam dela politični položaj. Treba nam je zveze z Rusijo! (Slovenski delavci dali so tu duška svojim čutilom z navdušenim vsklicanjem in dolgotrajnim ploskanjem. Bila je to pomembna izjava.) In če še na zgorej prodre duh krščanske pravičnosti, potem bomo mogli govoriti o vresničenju naših pravic. Gosp. poslanec je na to povedal, da bode izvoljen v socijalno politični odsek, ki se bode bavil z delavskimi težnjami in da mu bode ob ugodnejših razmerah mogoče marsikaj storiti v obrtnem odseku. Volilci so poslancu izrekli soglasno zaupanje. Shod je priredilo „Slovensko katol. delavsko društvo“. „Narod“ je nedavno pisaril, naj poslanci stopijo pred narod. Njegovi možje ga seve nočejo ubogati.

Dolenjski dopisnik „Slov. Naroda“ prodaja sedaj svoje blago v tržaškem „Rdečem praporu“ in za nekaj časa ne več v „Narodu“. Ker mu „Rdeči prapor“ odpira predale, se pa izkazuje hvaležnega in sedaj pa sedaj pade desetak v listov sklad. To vam je sotrudnik! Piše in kompilira iz Vogelsanga, iz Engelsa, iz Marksa itd., piše, da je vse črno, in mesto da bi dobival nagrado, pošle v prigrbu še desetak in zopet desetak. Taki sotrudniki niso slabi, če po pameti pišejo. A kar piše S. K., to vam je neprebavljena duševna hrana. Ta S. K. se zdi nam kakor lakomen svat, ki se je vsedel k bogati literarni mizi in si preobložil želodec, vsled česar potem bruha in bruha neprebavljene stvari v neizmernih množinah. „Slov. Narod“ mu je priprl duri, ker so se naročniki pritožili; ko bode naročnina pobrana, mu jih pa zopet odpre.

Zlati zaslužni križec s krono je povodom cesarskega jubileja dobilo 85 duhovnikov, mej njimi je 7 Slovencev; sploh so večinoma župniki, 5 je kuratov na kaznilnicah, kapelana pa ni nobenega vmes.

Dar kranjskemu muzeju. Ljubljanska mestna občina je kupila za 3000 gld. od potresnega odbora 40 umetnih slik v okvirih in jih je podarila muzeju Rudolfinu. Slike so bili ve-

činoma podarili Dunajčani po potresu poškodovanim Kranjcem.

Poštna zadeva. Trgovinsko ministerstvo je odredilo, da se bode smelo odslej na vizitnice, častniške izrezke itd., v odprtih kuvertih, zapisati do pet besedij, ne da bi se to smatralo za prava pisma. Če tedaj zapisek ne presega pet besedij, znaša poštnina 2 kr., namesto 5 kr. oz. 3. kr.

Zavedne občine. Vsi občinski odbori v župniji Št. Jurij ob Ščavnici so sklenili, prositi za slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. — V svoji nedavni seji je občina Bezovica v Črešnjicah na državni zbor prosila za slov. nadsodišče in vseučilišče v Ljubljani, in za slovensko uradovanje pri železnih in poštah.

Zopet obsojen. Celjski dr. Stepischnegg pritožil se je bil zoper sodbo, s katero je bil radi razgrajanja obsojen na 200 gld. kazni. Vender je bil zopet pripoznan krivim; kazen se mu je pa vsejedno znižala na 70 gld.

Na železnih se bo od 1. januarja naprej računilo le po kronah in vinarjih. Pri pošiljkih se torej naj zanašajo vrednost naznani le po novi veljavi.

Proti hrvatski gimnaziji v Pazinu so tržaški irredentovci priredili preteklo nedeljo v „Politeama Rosetti“ drug shod proti vabilom, ker so se z ljudskim shodom popolnoma blamirali. Pa tudi drugi poskus ni bil srečen. Na shod je pridrlo veliko število italijanskih podanikov, katerih je v Trstu 30.000, ki so priredili srčne ovacije pred italijanskim konzulatom. Pet oseb je bilo aretovanih. Vlada se v vprašanju hrvatske gimnazije v Pazinu ne bode ozirala na želje italijanskih podanikov, tem manj, ker v Pazinu Italijani nimajo ničesar proti hrvatski gimnaziji.

V občinskem svetu ljubljanskem so se v zadnji seji določile še te-le podpore: „Glasbeni Matici“ 1200 gld., „Narodni šoli“ 200 gld., „Dramatičnemu društvu“ 6000 gld. redne podpore in za plačilo dolgov 500 gold.; „Filharmoničnemu društvu“ 200 gld. (nepotrebno), „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 500 gold., „Radogoju“ 350 gold., dijaški mizi na vseučilišču v Gradcu 100 gold., „Slov. plan. društvu“ 300 gld., „Zavodu sv. Nikolaja v Trstu“ 50 gold., za ustanovnino podpornemu društvu na češkem vseučilišču v Pragi 100 gld., za ustanovnino društva „Šolski Dom“ v Gorici 100 gld., za šolski muzej slovenskega in hrvatskega učiteljstva 200 gld. — Ulica mej Gorupovima hišama od Rimske ceste do Mirja se bode imenovala „Gorupova ulica.“

O beneških Slovencih se nam piše: Pregledajoč imenik letošnjega „koledarja družbe sv. Mohorja“ naletel sem, primerjajoč prejšnje letnike, da nekatere škofije nazadujejo v številu članov. Posebno očitno pa se to vidi pri Režijanih v videmski škofiji na Laškem. Leta 1890 jih je bilo 150, leta 1895 pa 167 in letos 164. Samo eno leto jih je bilo čez 200. V primeri s prebivalstvom 38.000 je vender to majhno število. Kaj je temu vzrok? Nek izobraženec mi je povedal tole: 1.) Nimajo nobenega navdušenega vodja iz duhovne ali posvetne inteligence; šole so namreč vse laške, in tam se navdajo laškega duha. 2.) Vsi ti Mohorjani, kateri so v družbi, so več ali manj pod policijskim nadzorstvom, ker vlada je podkurjena po Slovanom nasprotnih častnikov, da družba sv. Mohorja razširja s svojimi knjigami gorostasni panslavizem. Nekdaj bili so res navdušeni rodoljubi kakor Podreka in drugi, kateri so spodbujali nevedno ljudstvo ter ga pripravljali k boljši bodočnosti. Po njihovi smrti pa je tudi navdušenost zaspala. Zda narod sliši le spakedrano slovenščino v cerkvi, ker je tudi duhovščina odgojena v semenišču po laškem kopitu. Rojaki, kaj je storiti? Otmimo brate pogina! Narodnjaki zbudite se, pomagajte jim, bodisi z osnovanjem društev ali s podaritvijo knjig, kakor dela g. Gomilšek v Jarenini na Štajerskem za prekmorske Slovence. Glejmo, da rešimo to, kar še moremo, in kar je še našega, da ne bodo morali svoje dni zgodovinarji pisati: Tod so Slovenci bili! To nalogo, kot najbližji bi naj sprejeli goriški Slovenci, pa tudi kranjski naj bi podpirali vevlačno akcijo s sveti ali z drugimi sredstvi. Mislim, da bodo te črtice našle odmev pri vseh domo- in rodoljubih, in da se bo kateri

navdušen Rezijan našel, ki bi to stvar pospeševal. — Dostavek uredništva: Za laške in ogerske Slovence je lani v Preski umrl župnik Drčar zapustil nekaj stotakov, katere je še sprejela „Družba sv. Mohorja“ da bode pošiljala knjige med Rezijane in Prekmurce. Želimo, da bi se tudi za laške Slovence dobil na Slovenskem kak vnet slovenski duhovnik, ki bi posnemal plemenito delo g. Gomilška v Jarenini.

Nove skladbe. S tremi zvezki, namenjenimi društvenim članom, je pomnožila „Glasbena Matica“ letos dolgo vrsto svojih izdaj. Zborovo petje je našlo kakor vselej, tudi to pot naklonjenosti in vsprejema; omislil se je pa tudi našim pianistom in pianistinjam lep in poželenja vreden zvezek klavirskih točk. Izmed podanih mešanih zborov, zloženih po Stanko Pirnatu in P. Hug. Sattnerju, najde vsak zbor svoje prijatelje in pevski zbori uvrstijo iste prav radi med svoje vzporedne. Oba skladatelja sta se potrudila, podati tudi manj izurjenim zborom, torej veliki večini pevskih društev, gradivo, prikupljivo po obliki in harmoničnem utisu. Stanko Pirnat podaja v „Naši zvezdi“ mešan zbor, kateri nudi s svojim koloritom pevskega zboru priliko, da se odlikuje v finem izvajanju; lepo harmoničsko delo je tudi „Bog je moj ščit“, delo obsežnejše oblike je pa tretji zbor „Oblaku“. Poslednji je šesteroglasen, deluje torej tu skladatelj s številnejšim zborom in z razsežnejšim glasovnim aparatom, to pa v korist svojemu delu, katero odlično vzpričo tega le tem uspešneje s srečnimi zvočnimi efekti. P. Hug. Sattner je uglasbil dva mešana zbora: „Vrbica“ in „Naša pesem“. Priprosta v melodiki, prozorna v tehniki, sta rečena zbora prav prijaznega utisa, na marsikaterem mestu primerno karakterizujoča. Obe skladbi sta na široko razvrščeni, to ne ravno na korist celotnemu učinku. V zvezku klavirskih točk Karola Hoffmeisterja vrsti se 8 skladb dokaj odlične vrednosti pod skupnim naslovom „Bledi spevi“. Znamenito klavirsko skladbo za predavanje daje skrivnostno sanjava „Romanca“; vzplamti tu otožna kantilena k dramatiški visokosti. Po svoji obliki enotna, pravi biser klavirske fature je temno zabarvana „Serenada“. Sledi ji graciozno se gibajoči elegantno izpeljani „Valček“ in potem ljubeznjivi in galantni „Listek v album“. Plemenita in globoko občutena je „Večerna pesem“, žareče govoreča o visoki ljubavi. H krepkim akcentom se vzdrami tlačena energija v „Capricciu“, sliko polno bolesti, v katere razpoloženje se mesijo trudni vzkliki, podaje pa „V jeseni“. Nekako izven okvira ostalih skladb je v gracioznem slogu pretekelega stoletja zložen „Roccoco“. V vseh teh skladbah se nam kaže Hoffmeister rutiniranega skladatelja, mislečega glasbenika in rahločutnega pesnika-lirika. Osamosvojil se je Hoffmeister že popolnoma in šteti ga je med skladatelje, ki vstvarjajo kot individualiteta, ne naslanjajoči se ne v invenciji in ne v izpeljavi na druge. Prosto in visoko je njegovo mišljenje, ublaženo po prisojenem mu estetičnem ukusu. Vzpričo takih odličnih svojstev Hoffmeisterovega talenta je pričakovati od istega le vedno krasnejši plod skladanja. Bodi tu opozorjeno na slovenskemu občinstvu še malo znanega mladega skladatelja, učitelja „Glasbene Matice“ Josipa Procházko. Izmed obelodanjenih njegovih skladb, med katerimi se nahaja tudi Trio za komorno glasbo, mi je prišel v roke zvezek treh pri Vilimku v Pragi izdanih klavirskih skladb. — Izdane so kot 7. sešitek mesečnika „Hudební květy.“ Romanca — Serenada — Valček so jim naslovi. V lahno zibkajočem se ritmu najde tu ljubka prijazna melodika prav pristrčen izraz. Jasno in nepopačeno je tu mišljenje, brez afektacije pridejo do veljave spretno in prikupljivo koncipirani motivi, nepresiljeno uvrščeni v lahkotno vstvarjeno celoto. Lepe in v lahko izvedljivem slogu pisane te klavirske skladbe pričajo prav zgovorno o pristnem prirojenem skladateljskem talentu. —oe—

„Der Süden.“ Edini časopis za politične, kulturne in gospodarske koristi Hrvatov in Slovencev v nemškem jeziku, izhajajoč na Dunaju, dovršil je prvo dobo svojega razvitka. Akoravno je bil časopis „der Süden“ ustanovljen v najgorši dobi, pridobil si je tekom pol leta vender

mного prijateljev, ne samo mej Hrvati in Slovenci, temveč tudi med drugim slovanskim svetom. Da, celo med Nemci je našel naročnikov, najboljši dokaz, kako potreben da je bil ta list, ki so ga ustanovili odlični slovenski in hrvaški zastopniki v državnem zboru. Ta časopis, ki je izhajal s kraja po dvakrat na mesec, začel je od začetka novembra izhajati po trikrat na mesec, ne da bi se bila starim naročnikom naročnina povišala. Od mnogih strani dohajajo vesti, da bi list skoro postal tednik. To bode pa le takrat mogoče, ko nas bode za tedensko izdavanje dovolj naročnikov. Vže s tem, da list izhaja trikrat na mesec, so stroški večji, nego naročnina. Zato prosimo slovenske in hrvaške rodoljube, katerim je na tem ležeče, da more ta list dosežati svoje svrhe, da se nanj naročevajo, naročevanje lista čitalnicam, gostilnicam, kavarnam in domoljubnim zavodom priporočujejo. Velike važnosti za list so tudi oglasi (inserati), posebno za one tvrdke in pojedince, koji trgovinskih in družih zvez izvan slovenskih in hrvaških dežela žele. Uredništvo in upravništvo lista „Der Süden“ nahaja se na Dunaju I. Frankengasse 4. Celoletna naročnina znaša 3 goldinarje, polletna 1 gold. 65 kr.

Nov list. V Celju je začel izhajati nov list z naslovom: „Slovenska zadruha“, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih združenj. Izhajal bo enkrat na mesec ter stal 2 gld. na leto, oziroma 1 gld. za pos. zadružnice „Centr. pos. slov.“ Naročnine in dopise sprejema načelstvo „Centralne posojilnice slovenske“ v Krškem. Že po vsebini prve številke pozdravljamo novi list, kateremu je lepa naloga, bistrimi smisel posojilništva, prinašati poročila o naših denarnih zavodih, ter delati za našo gospodarsko neodvisnost.

Razglednice. Knjigovez A. Turk v Ljubljani je izdal te-le razglednice: „Pozdrav iz Sore. — Sora pri mescu. — Pozdrav iz Planine-Jama. — Pozdrav iz Novega Mesta. — Pozdrav iz Ljubljane. Dolenjska cesta. — Pozdrav iz Ljubljane. Ljubljana proti Zalogu. — Pozdrav iz Ježice. — Podrav iz Borovnice. Železniški most.“

Društva.

„Naša Straža.“ Začasno vodstvo „Naše straže“ je vse odbornike na dan 4. januarja 1899 popoldne ob 1/4. uri sklicalo v mestno dvorano na ljubljanskem magistratu v ta namen, da se konečno volijo in konstituirajo društveni odseki v smislu § 7. društvenih pravil. Upati je, da se vsi voljeni in oziroma imenovani odborniki tega sestanka polnoštevilno udeležijo ter da se posamezni odseki tako sestavijo, da bo društvo zamoglo vsestranski dosegati svoj namen. Vse Slovence in Slovenke pa opetovano opozarjamo na „Našo stražo“ ter jih prosimo, da temu prekoristnemu društvu čim preje pristopijo, zakaj le z združenimi močmi vseh zavednih Slovencev bo društvo zamoglo postati resnična straža našim zatiranim obmejnim bratom. — Udnina za celo leto znaša samo 1 krono, ustanovnina pa 50 kron, ki se porazdele na 5 let a po 10 kron.

Za društvo „Naša straža“ je vročil pre-svetli knez in škof ljubljanski dr. Anton Jeglič lep dar 100 gld.

Božičnica krščanskosocijalnih železničarjev v Ljubljani bode dne 6. prihodnjega meseca v prostorih starega strelišča. Pri veselici bodeta sodelovala vojaška godba in pevsko društvo „Zvon“. Ob krasnem božičnem drevesu razdelila se bodo darila med mladino. Na vspejedu je tudi lep prolog. Končno bode ples. Dvorana bode lepo okrašena. Vstopnina za ude 20 kr. za osebo, za neude pa 30 kr. za osebo. Preplačila se za društvene potrebščine hvaležno vsprejemajo. Začetek ob 7. uri zvečer. Na mnogobrojno svidenje na „Božičnici“ naših vrlih železničarjev!

Nova naša postojanka. V Gradcu se snuje „Slovensko katol. delavsko društvo“. Radostnim srcem pozdravljamo to prepotrebno društvo, ki bode med tisoči slovenskih delavcev v tujem nam Gradcu vzbudilo zopet slovensko zavest

ter jih odtrgalo pogubni internacionali. Ziveli odločni osnovatelji!

Vabilo k Silvestrovemu večeru, katerega priredita „Slovensko bralno društvo v Kranju“ in „Moško pevsko društvo Kranj“, s prijaznim sodelovanjem gospe Helene Pavšlar-jeve in gospoda Ant. Skřivanek-a, kapelnika godbe sl. požarne brambe kranjske, dne 31. decembra t. l. v prostorih gosp. Viktorja Omerse v Kranju, kokriško predmestje. Začetek točno ob polu 9. uri zvečer. Vstopnina: članom enega teh društev 30 kr., sicer 50 kr. za osebo. Pri tej veselici svira oddelek sl. vojaške godbe c. in kr. pešpolka baron Beck št. 47 iz Gorice. Vspored: 1. Komočar: Pozdrav pevcem, koračnica. Svira godba. 2. * * * Ouverture po slovanskih napevih. Svira godba. 3. Davorin Jenko: Naprej. Poje moško pevsko društvo Kranj pod vodstvom g. Mihaela Moharja s spremljevanjem godbe. (Aranžiral A. Skřivanek.) 4. Dr. G. Ipavec: Mornarska. Poje moško pevsko društvo Kranj. 5. Ch. de Bériot: Scène de Ballet, fantazija za gosli in klavir. Gosli A. Skřivanek, klavir Helena Pavšlar-jeva. 6. P. Hugolin Sattner: Za dom mej bojni grom. Poje moško pevsko društvo Kranj. 8. * * * Šaljivi prizor. 9. G. Verdi: Il Trovatore, fantazija za gosli in klavir. Gosli A. Skřivanek, klavir Helena Pavšlar-jeva. 10. Ant. Foerster: Planinska. Poje moško pevsko društvo Kranj. 11. Davorin Jenko: Tiha luna. Poje moško pevsko društvo Kranj. 12. Schubert: Slovenske pesmi, potpouri. Svira godba. 13. * * * Šaljivi prizor. 14. Hrabroslav Volarič: Naša zvezda. Poje moško pevsko društvo Kranj. 15. Franc Gerbič: Ljubici pod oknom. Poje moško pevsko društvo Kranj. Polnočni govor. Šaljiva loterija. (Prosi se uljudno, da podarijo p. n. člani za šaljivo loterijo nekaj dobitkov, kateri naj se blagovolijo oddati v knjigarni gosp. K. Florijana, na dan veselice pa pri blagajnici.) Prosta zabava in ples. K mnogobrojni udeležbi vabita uljudno odbora.

Zborovanje slovenskega učiteljstva. „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ je imelo svoj XXX. občni zbor v sredo, dne 28. t. m. v mali dvorani „Narodnega Doma.“ Društveni predsednik, g. Juraj Režek je otvoril občni zbor s srčnim pozdravom, ki je veljal v častnem številu zbranemu učiteljstvu. V nagovoru je opomnil, da bo praznovalo v prihodnjem letu to društvo svojo tridesetletnico; spomnil se je nesrečne smrti cesaričine in petdesetletnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I., ki mu je kot najboljšemu dobrotniku ljudskega šolstva klical trikrat „Slava“, čemur je občni zbor navdušeno pritrdil. Tajnik g. Gangl je potem poročal o delovanju odborovem v preteklem društvenem letu, ter je navel najvažnejše momente, ki so značilnega pomena za napredek „Slov. učiteljskega društva.“ Spomnil se je regulacije učiteljskih plač, za katero si je steklo mnogo zaslug imenovano društvo ter slavnosti, desetletnice „Zaveze slov. učiteljskih društev“ in praznovanja petdesetletnice cesarjevega vladanja. Ta dvojna slavnost se je vršila v Ljubljani dne 1. in 2. avgusta ter je bila na čast vsemu slovenskemu učiteljstvu, ki je pokazalo takrat svojo zavednost in krepko svojo vzajemnost. Odbor se je poklonil novemu knezoškofu dr. Jegliču, ki se je pokazal kot vrl prijatelj slovenskega učiteljstva, izrazil je sožalje ob žalostni smrti cesaričini in vdanost slovenskega učiteljstva ob cesarjevem zlatem jubileju. S pomočjo kamniškega učiteljskega društva je odkrilo „Slov. učit. društvo“ spominsko ploščo prezaslужnemu slovenskemu učitelju Matiju Močniku ter je začelo v zadnjem času nabirati prispevke za spominsko ploščo vrlému učitelju Fr. Govekarju. V preteklem letu je priredilo dva društvena večera, ki sta bila jako dobro obiskana. — Blagajnik g. Črnagoj je poročal, da je imelo društvo 1720/22 gld. dohodkov in 1989/26 gld. troškov. Nedostatek bo poravnal, kadar plačajo dolžni naročniki zaostalo naročnino. — G. Dimnik je poročal o dohodkih za cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko vstanovo za učiteljske sirote na Kranjskem, za katero je nabralo kranjsko slovensko učiteljstvo v kratki dobi 3 let 1292/10 gld. Ustanova se bo začela oddajati prihodnje leto. Stavil je 12 raznih predlogov, ki so bili — razen dveh — po kratki

debatu vsi sprejeti. Isti poročevalec je poročal o dopisu „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ glede preuredbe in prepustitve „Učiteljskega Tovariša“ v last „Zvezino.“ Po dolgi debati, v katero so posegli gg. Česnik, Primožič, Jelenc, Šega. Črnagoj in poročevalec, je bil sprejet predlog poročevalcev z dodatkom gosp. Gangla, da naj o tem temeljito razmislija novi odbor ter potem stopi s konkretnimi predlogi pred izredni občni zbor. — V novi odbor so bili voljeni: Juraj Režek, predsednik; Janko Likar, podpredsednik; Engelbert Gangl, tajnik in sourednik; Frančišek Črnagoj, blagajnik in upravnik; Jakob Dimnik, urednik in odborniki Frančišek Gabršek, Luka Jelenc, Lovro Letnar in Jožef Verbič. Končno je sprejel občni zbor predlog g. Letnarja, da se naprosi knezoškofijski ordinarijat, da bodo dobivale učiteljske knjižnice in učitelji za znižano ceno Pleteršnikov slovar; potem predlog g. Jelenc, da naj odbor nemudoma uloži prošnjo na visoki deželni zbor za izboljšanje petletnice in uredbo pokojninskega zakona ter končno predlog gosp. Dimnika, da se upošteje prošnja na dež. šolski svet, ki naj upliva na okrajne šolske svete, da bodo razlašali razpise učiteljskih služb v „Učiteljskem Tovarišu.“ S tem je bil občni zbor končan. — Prejšnji večer je pa zborovalo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“, ki je nabralo v četrtem letu svojega delovanja 4500 gold. Lep dobiček mu je prinesel „gospodarski program“ — nad 700 gold. V odbor je izvolil občni zbor prejšnje odbornike. Ti so se konstituirali tako: Andrej Žumer, predsednik; Frančišek Gabršek, I. podpredsednik; Jožef Cepuder, II. podpredsednik; Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; odborniki: Frančišek Črnagoj, Jakob Furlan, Engelbert Gangl in Janko Likar. Po občnem zboru je bil v mali dvorani „Narodnega Doma“ prav zabaven društveni večer. Učiteljice se niso udeležile nobene teh zborovanj.

Društvo učiteljic je imelo v četrtek dne 29. dec. svoj prvi občni zbor. Društvo je ustanovljeno v proslavo 50letnice vladanja Nj. Velikanstva. Dosedanja predsednica gđ. K. Demšar otvori zborovanje s prijaznim pozdravom na prisotne, katere se niso plašile slabega vremena — ter jih zahvali na njih trudu in požrtvovalnosti. Na to da besedo tajnici gđ. Janji Miklavčič, katera poroča o delovanju ustanovnega odbora od dobe zadnjega zborovanja do dne prvega občnega zbora. Pri tej točki zahvali poročevalka gospodično Ross, na njenem prijaznem sodelovanju pri sestavljanju pravil. V nadaljnjem govoru poroča tajnica tudi o udeležbi kranjskih učiteljic pri shodu učiteljic na Dunaju, kateri se je vršil dne 8. avgusta t. l.; sporoči pozdrav dunajskih učiteljic, katere se toplo zanimajo za vsa deželna društva učiteljic, kajti one snujejo zvezo vseh avstrijskih društev učiteljic, katera bi imela namen, braniti pravice učiteljic. Zvala se bode zveza: „Oesterr. Lehrerinnenbund“, ter se brez ozira na narodnost, ima boriti le za pravice učiteljic, bodisi v materijelnih ali formelnih zadevah. Ta zveza bode imela svoj ustanovni shod o binkošti na Dunaju. Ker pa so se vse navzoče učiteljice izrekle proti temu času, naprosil se bode dunajski pripravljalni odbor, da, ako mogoče, preloži shod na velike počitnice. Slednjič prečita poročevalka zahvalo na vis. dež. zbor kranjski na — vsaj deloma — ugodni rešitvi prošnje učiteljic, povodom regulacije plač, ter se sklone, da se ta zahvala po deputaciji izroči visokor. g. deželnemu glavarju. Pri volitvi odbora so se izvolile zastopnice, naslednje gđ. in sicer: za okraj radovljiški Razinger, za kranjski Miklavčič, za kamniški Klančar, za ljublj. okolico Vidic, za litijski Demšar, za logaški Gallè, za postojnski Velepich, za črnomaljski Zupančič, za krški Schmidinger, za kočevski Blahna, za novomeški Clarici M. in za ljubljansko mesto Zupan, Marout, Praprotnik. Iz teh zastopnic se je volil ožji odbor in sicer gđ. Zupan Agneza, predsednica; Praprotnik I. nje namestnica; Miklavčič, tajnica; Demšar, nje namestnica; Marout, blagajnica; Vidic, nje namestnica. Ostale zastopnice okrajev so odbornice.

Slovenskega planinskega društva drugi društveni večer bode dne 5. jan. 1899. v „Nar. Domu“ v Ljubljani. Predavala bode gosp. Pavla Borštinarjeva. — Češka podružnica „Slov. plan. društva“ šteje sedaj že 168 članov.

Pevsko društvo „Ljubljana“ opozarja na svoj „Silvestrov večer“, kateri se vrši poleg pevskega ter družega raznovrstnega vzporeda, kakor že naznanjeno tudi s plesom. Posebna va bila se ne razpošiljajo. Društvo ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 15. januarja 1899. l. Dnevni red razglasi se svoječasno. 12. februarja vrši se pa običajni „veliki narodni ples“, spojen s kolesarsko korzo, na kar se slavno občinstvo že sedaj vljudo opozarja. Pripravljala dela za to so se že pričela. Društvu pristopil je kot ustanovni član gosp. Ant. Trstenjak, kontrolor mestne hranilnice, z običajno ustanovnino 25 gld.

Čitalnica v Spodnji Šiški vabi na „Silvestrov večer“, katerega prirede pevci in pevke šišenske čitalnice v soboto, dne 31. decembra 1898. l. v gostilni pri Zakotniku v Spodnji Šiški. Vspored: 1.) Petje. 2.) Deklamacija, govor itd. 3.) Tombola. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta. K mnogobrojni vdeležbi vabijo najljubše pevci in pevke.

Društva sv. Jeronima knjige za l. 1898. so došle ljubljanskemu poverjeništvu, ki jih posredovanjem g. J. Bonača razpošlje tukajšnjim maloštevilnim članom — dosmrtnikov je 17, letnikov samo 7. Vsebinska je letošnjim knjigam jako izbrana. Koledar „Danica“ za 1899, natisnjen v 48.000 izvodih, objavlja poleg raznih krajših povesti tehtovite članke, med drugim o 60letnem mašnem jubileju prev. dijakovskega škofa Josipa Jurija Strossmayerja, o banu Jelačiću, o zagrebškem škofu Borkoviću. Okrašen je ta izborna urejeni koledar z mnogimi slikami. Za „Danico“ najobširnejša letošnja svetojeronimska knjiga je dr. Josipa Pazmana „Život bl. djevice Marije“ I. del. Najzanimivejša pa je brez dvoma knjiga, ki jo je napisal svetojeronimskim članom J. Gollner: „Stari Slaveni.“ V njej razkriva pisatelj preprostu narodu jasno sliko življenja, običajev in vere naših poganskih pradedov. Znana pisateljca Osman Aziz sta v letošnji četrti društveni knjigi podala šest zanimivih „Pripovijesti iz bosanskoga života.“ Omeniti treba še „Domače ljekarne“ (5. knjižice), ki jo je po Kneippovih skušnjah napisal učitelj Škender Horvat. — Pet knjig, obsegajočih 45 tiskanih pol, dobi letos vsak član svetojeronimskega društva. Plačati treba samo 50 kr. na leto. Kdor hoče postati dosmrtni član, plača enkrat za vselej 5 for. Člane za l. 1899. sprejema tukajšnji poverjenik župnik Iv. Vrhovnik ali pa njegov pooblaščenec gosp. knjigovezec in trgovec Ivan Bonač.

Iz Aleksandrije piše P. H. Rant, da se je dne 3. decembra ondi vršila slovesna otvoritev „Franc Jožefovega zavetišča“. Znano je, da se v Aleksandriji nahaja vedno mnogo naših žensk, brez službe, kar je že samo na sebi za nje velika nevarnost; ker uprav ta čas in pa pri izkrcanju prav lahko padejo v roke brezvestnim agentom in posredovalcem služb. Da bi se prišlo temu v okom, osnovali so Slovani v Aleksandriji pred kakim poltretjim letom „slovanski azil“. — Izrazivši naš cesar pri raznih prilikah željo, da se njegova petdesetletnica ne slavi s prirejanjem burnih in dragocenih vesellic, oprijel se je konečno avstrijski generalni konzul v Aleksandriji misli, da se razširi dosedanja „slovanski azil“ ter vzame pod zaščito konzulata. Imelo se je graditi navlašč za to poslopje — kajti prostovoljni doneski znašajo že nad 50.000 frankov — kar pa radi nedostatka časa doslej ni bilo mogoče oživitvoriti; gotovo je pa, da bo azil v teku treh let v lastni hiši. Novo zavetišče, ležeče v edni najlepših ulic z imenom Tewtik-paša ima 18 zračnih sob z vsemi potrebščinami ter krasnim pohištvo, koje je po razmerno nizki ceni izdelal Solkanec gospod Doljak. Ženske, nahajajoče se v azilu, plačujejo dnevno za stan, hrano, perilo 50 kr. našega denarja. Razven tega lahko vsaka pristopi kot članica azila, plačujoča 1 frank mesečno, a azil ji zato v slučaju bolezni plača vse stroške za bolnišnico. Na ta način se bo marsikatera ubogih naših občin izdatno

razbremenila, koje so doslej večkrat plačevale ogromne vsote za svoje občanke. Se ve, treba, da stariši izseljenk, gospodje župniki in županstva delajo z vsemi močmi na to, da se ženske, odhajajoče iz domovine, zavežejo pristopiti azilu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nam je poslal gospod Ivan Krst. Trpin, beneficijant v Šmartnem pri Litiji 2 gld. 50 kr.

Za Prešernov spomenik nam je poslal g. Fr. Garbas v Ljubljani 1 gld. 9 kr.

Razne stvari.

Književnost. „Die krainischen Landhandfesten“. (Kranjski ročini), spisal Vlad. Levec. Ta 58 strani obsegajoča brošura (ponatis iz Mitth. d. Inst. f. öst. Gesch. - forschung) je jako zanimiva. Obžalujemo le, da sin predsednika „Matice Slovenske“ tako rad piše nemški.

„Balkan“ je list, ki izhaja v Zagrebu v zvezkih in stane na leto 2 gld. Posvečen je verskemu zedinjenju katoličanov in pravoslavnih. Urednik dr. Bresztyenszki se mnogo trudi, da bi lepa ideja kmalu postala dejanje.

„Bosnien und das kroatische Staatsrecht“. Spisal dr. Petrinjensis. Knjiga obsega 261 strani; dobiva se v zalogi pisatelja v Zagrebu za 1 gld. 50 kr. S to knjigo pisatelj dokazuje, da je habsburška vladarska hiša kot imetelica hrvatske krone in nositeljica hrvatskega državnega prava imela ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da je stari hrvatski deželi Bosno in Hercegovino zasedla in združila z deželo materjo. Knjiga je važna ne-le v zgodovinskem, ampak za Hrvate in Slovence tudi v političnem oziru.

„Povjest Hrvata“ od prof. V. Klaića je začela ravnokar izhajati in stane 1. zvezek, ki ma 121 lepih slik in 336 strani, 3 gld., lepo vezan pa 4 gld. Vse to prekrasno delo bode izšlo v 4. zvezkih in se naroča pri Hartmanu v Zagrebu. Knjiga je pisana bolj poljudno in jo priporočamo Slovencem, ki žele spoznavati naše brate v njih slavnih delih. Kdaj podari nebo Slovencem kakega Klaića?

Ob ispitanih vovbšč. Brošura s 25 stranmi; spisal jo je Soljčavski.

Grofica Thun, soproga ministerskega predsednika grofa Thuna, je dne 24. t. m. umrla po daljši mučni bolezni.

Novo časnikarsko podjetje v Rusiji. Z novim letom bo začel v prestolnem mestu ruskem, v Petrogradu, izhajati nov časopis za Sibirijo, z imenom „Svjataje“. Tiskal se bo dvakrat na dan v Petrogradu, in vsebinska se bo potem brzojavila v sibirski mesta Omusk, Tomsk, Irkutsk in Krasnojarsk, kjer se bo ves list zopet nastavljal ter razposlal po prostrani hladni Sibiriji. Stroški za to podjetje so preračunjeni na 3½ milijona rubljev, toda podjetniki upajo dobiti 60.000 predplačnikov na list, koji bo stal na leto samo 13 rubljev.

Morilec cesaričin Luigi Lucheni sedi sedaj v temnici. Težka ječa mu je neki vender že nekoliko omehčala srce. Jetničar, ki mu prinaša pičlo hrano, pripoveduje, da so videti sledovi solz na njegovem obrazu. Toda kadar je jetničar pri njem, se vede možko in noče kazati nobene žalosti.

Zblaznel — vsled škandalov v avstrijskem parlamentu. Listi poročajo, da je med vihnimi prizori v avstrijskem parlamentu dne 15. t. m. na galeriji navzoči iz Varšave došli veleposestnik Ivan pl. Valentin zblaznel vsled velike razburjenosti. Sledil je dogodbam v zbornici z največjim zanimanjem, naenkrat pa je začel vpiti in psovati poslance. Prevedli so ga na policijo in od tam na opazovalni oddelek blaznice. Neki dunajski list pa pravi, da se je le čuditi, da ni že več obiskovalcev galerije zblaznelo vsled škandalov, ki jih vprižarjajo nemški kričarji.

Verstvo na Ogerskem. Leta 1896. je na Ogerskem izstopilo iz katoliške cerkve 787 ljudi, vstopilo 1206 (+ 419), iz grško-katoliške cerkve izstopilo 1019, vstopilo 2257 (+ 1538), iz pravoslavne izstopilo 2600, vstopilo 966 (— 1634), iz luteranske izstopilo 733, vstopilo 283 (— 450),

iz kalvinske izstopilo 806, vstopilo 790 (— 16), iz unirane izstopilo 133, vstopilo 130 (— 3), iz židovske izstopilo 220, vstopilo 137 (— 83). Razen tega se je 3990 ljudi zglasilo za brezverce mej njimi je 2315 protestantov. Znana je nemoralnost na Ogerskem in odtod prihaja naraščanje brezvercev.

Nova pesem Leona XIII. „Unita Catolica“ poroča, da je zložil papež za konec XIX. veka latinsko himno. Himna se objavi za prihodnji božič in dotlej jo komponira skladatelj Perosi.

Gora se podira v Aiorli v Švici. Dne 27. t. m. se je ondi udrila gora Sasso Rosso. Plazi kamenja, ledu in snega so leteli v dolino. Prebivalci so ostavili stanovanja, ker se boje, da gora pokonča ves kraj. Dne 28. t. m. je posula gora hotel v Aiorlo in znatno število hiš. Hotel je prišel goreti. — Škode je že sedaj 1 milijon gld.

Plinova luč obhaja letos svojo stoletnico.

Najnovejše vesti.

Bleiweisova univerza. Dobili smo danes to-le pismo: „Gospod urednik! Ker se pri nas o slovenski univerzi baš sedaj mnogo govori, naj otmemo pozabnosti vže sedaj obstoječo Bleiweisovo univerzo. Tako je nekoč v dež. zbornici imenoval J. Kersnik podkovsko šolo in živinozdravnišnico c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ta univerza za živinske bolezni in konjska kopita ni bog si vedi kako znamenita. Vender ima dvoje specijalit. — Prva je docent in profesor za kopitologijo in živinozdravstvo „kuršmid“ stare šole g. Šlegel. Leta 4000 bodo namreč po znani satiri na univerzi sv. Simplicija profesorji imeli postranski zaslužek s tem, da bodo o praznikih zvonili pri cerkvi sv. Nikolaja, leta 1898 pa profesor Bleiweisove univerze, g. Šlegel, podkve kuje, za hiše vezi dela itd. Vsa čast temu obrtu, se posebno ako profesorja podkvologije dobro živi. Ljudje sicer tudi trdijo, da spada na to mesto človek, ki je dovršil živinozdravsko šolo na Dunaju, kakor je sicer povsodi drugod na svetu navada, samo na Kranjskem ne. Pa bodimo mirni! Slavna c. kr. kmetijska družba mora že vedeti pravo. In ako bi ta pravega ne vedela, bode vedel pa rector magnificus te šole, visokorodni vitez in doktor Bleiweis-Trsteniški! Tako je tedaj: Učitelj v živinozdravstvu in mesogledstvu je „kuršmid“, vodja šole pa zdravnik za notranje človeške bolezni in za bolezni na umu Gosp. primariju vsa čast! Toda on bode gotovo priznal, da diplomovan doktor zdravilstva ni še — živinozdravnik. Blagopokojni oče gosp. primarija dr. Jan. Bleiweis je bil poleg doktorja medicine tudi izprašan profesor živinozdravstva in zaradi te poslednje kvalifikacije je bil vodja te šole. On je tudi učil na tej šoli, kar pa gosp. dr. Karol pl. Bleiweis Trsteniški ne dela. Plačo ima za podpise na spričevalih podkovskih učencev 600 gld. na leto. Prihodnjič g. urednik, Vam pa povem zanimivo novico, kdo bode v Ljubljani tržni nadzornik.“

Iz Gorice se poroča: Lahi niso zadovoljni, da je knezonadškof glasoval proti nujnosti v zadevi šolskega zaloga. Bili so tako slepi, da so mislili, da bode knezonadškof glasoval tudi proti temu, da se izvoli odsek 7 članov, kar seve ni storil. 45 goriških Lahov je radi tega že oglasilo svoj pristop k protestantizmu. Nadaljne oglase pobira uredništvo „Sentinelle“. Italijani delujejo z vso silo proti zalogu. Nabirajo proteste svojih občin. Kje so Vaši prijatelji, slovenski učitelji, na strani „Sloge“, ali na strani dr. Pajerja?

Slovenska zmaga. Dne 29. t. m. vršila se je prvič po znanem sklepu nadsodišča v Gradcu, ondi zopet razprava v slovenskem jeziku. Zastopnik tožencev gosp. dr. Juro Hrašovec iz Celja je brez ovire govoril slovenski in so se tudi njegovi predlogi zapisali v slovenskem jeziku.

Odlikovanje. Častnima papeževima komornikom z naslovom „monsignore“ sta imenovana bogoslovni profesor Anton Zupančič in gimnazijski profesor Tomo Zupan.

Ljudska kuhinja v Ljubljani je imela svoj občni zbor v četrtek, dne 28. t. m. Ker je stvar sosebno z ozirom na revne slovenske dijake velevažna in ker želimo, da zavlada v kuhinji poprejšnji red, poročali bodemo o zboru prihodnjič. Od poznavateljev razmer prosimo še potrebnih podatkov. Dopisnik naj se prihodnji torek blagovoli oglasiti v našem uredništvu.

O zlatih starinskih najdbah pri Kranju trdi poročevalec v „Stimmen aus Krain“ (kustos Müllner), da niso od slovenske kneginje, ampak od kake Frankinje. Mogoče, a tudi to je le suha domneva brez dokazov.

Repertoire slov. gledališča. Na Novo leto, 1. jan., se priredita dve predstavi: popoldne ob 1/4. se bo igrala izvrstna burka s petjem „Veseli dan ali Matijček se ženi“, zvečer ob polu 8. uri pa se bo pela že prvokrat prav dobro vspela opera Verdija „La Traviata“ (Dama s kamelijami). — V torek, 3. jan. se bo igrala prvokrat 5. dejanjska svetopisemska drama „Jožef v Egiptu“ s predigro „Jožefovi bratje“, spisal E. Vesterlein. — 5. jan. se bode ta peli zadnjokrat v sezoni V. Parme operi „Ksenija“ in „Stara pesem.“ — Na dan sv. Treh kraljev se ponovi svetopisemska drama. — Tekom jan. še se bo pela velika Wagnerjeva opera „Lohengrin“, za katero se delajo izredne priprave.

Drugi koncert „Glasbene Matice“ bo na svetih Treh kraljev dan popoldne ob 5. uri. Na vzporedi so: Pet. II. Čajkovskij, V. simfonija; — Stj. Mokranjac, „Srbske narodne pesmi“ za moški zbor, dva šopka; — Anton Dvořák, — arija iz „Mrtvaškega ženina“, poje gospa Kulich-dr. Linhartova, bivša pevka opere v Frankfurtu n./M., in Ant. Dvořákov slikoviti in zelo zanimivi „Te Deum“ za soli, zbor in orkester. Sopran-solo gospa Kulich-dr. Linhartova, bariton-solo gospod Josip Noll.

Iz Planine pri Rakeku. Za „Družbo sv. Cirila in Metoda“ nabral je g. Ivan Kocmur mej pevci in podporniki na novo ustanavljajočega se pevskega društva v Planini 3 gld. 34 kr. ter znesek izročil našemu uredništvu. Z veseljem pozdravljamo zavednost planinskih slavcev!

Steinwender je sklical shod v Beljaku, na katerem mu je od 144 volilcev izreklo zaupanje 76 volilcev, torej je za zaupnico dobil samo 8 glasov večine. To ga je zelo poparilo. Predno odloži mandat, poprašal bode še druga mesta svojega volilnega okraja, v katerih imajo pa nacionalci večjo moč, nego v Beljaku. Vodstvo nemškonacionalne stranke na Koroškem je odobrilo njegov izstop iz zveze v drž. zboru ter ga naprosilo, naj zapusti še deželnozborski klub.

Z Dunaja se poroča, da se železniško ministerstvo bavi z regulacijo plač uradnikom državnih železnic, ki naj se zvrši dne 1. junija 1899 leta.

Deželni odbor štajarski je že sestavil zakon o regulaciji učiteljskih plač ter ga bode spomladi predložil deželnemu zboru.

Rusini so tudi nezadovoljni z vspehi „Slovanske krščanske narodne zveze.“ Rusinski drž. in dež. poslanci so imeli včeraj shod, na katerem se je konstatovalo, da se je položaj Rusincv znatno poslabšal. S tega stališča bodo umerili Rusini svoje korake proti poljski večini dež. zbora in proti vladi.

Česa treba slovenskim obrtnikom.

(Izvirni dopis iz obrtnih krogov.)

Vse napreduje na svetu, samo slovenski obrtniki v mnogih ozirih nazadujemo in propadamo. Nove iznajdbe, brzogaji, brzoglasni in železnice malim obrtnikom sploh žvižgajo le smrtno pesem. Nekdaj smo izdelovali čevlje, klobuke in druge stvari mi obrtniki, sedaj jih izdelujejo stroji, katere vodijo navadni strojevodje, in iz velikih tovarn se razpošiljajo izdelki po železnicah na vse kraje. Da izdelki prej pridejo na mesto, jih trgovci naročajo brzogajno in brzoglasno naravnost iz tovarn.

Samo tarnanje naše o propadu obrtnikov pa pomeni nositi vodo v Savo. Treba, da storimo vsaj to, s čimur se nekoliko rešimo popolnega propada. Obrtni zakon ni vreden piškavega oreha in nam ne daje nobenega varstva proti našim grobokopom. In komaj smemo naupati se, da bi kdaj nas branil zakon, ker vidimo preveč sebičnosti in samoljublja v zakonodajcih, v poslancih, ki nimajo srca za nas. Samo govorjenje proti industriji bi bilo smešno. Prav za prav bi mi morali imeti v rokah vse tiste tovarne, ki spadajo v naše stroke, da bi bili nekako tovarnarji in obrtniki ob enem, a, kaj hočemo? Niti židovskim sesalkam konkurenčnih zavodov ne moremo ustvariti, ker smo prerazkosani in prerrevni. Vsaj v tem, da bi se združili v varstvo svojih interesov v močno falango, bi nam moralo iti na roko zakonodajstvo, kakor gre n. pr. industrijem. Sedaj se pa pazi v višjih krogih le na to, da ne opeša koncentriranje delavnih močij v tovarnah kapitalistov, mali obrtniki smo pa prepuščeni svoji usodi. Ker so industriji na Slovenskem po večini tujci, ki kaj radi dajo delavcem čutiti, čegav kruh jedo, je s tem glede narodnega razvoja tudi slovenski narod prepuščen žalostni usodi.

Vsakdo z veseljem pozdravlja napredek vede, a vender je tudi ta slovenskim obrtnikom škodljiv, ker nimamo niti šol, niti časopisov, niti drugih sredstev, da bi konkurirali s tujci. Obrtni izdelki se neprenehoma spopolnujejo in spreminjajo po modi. Nekdaj je bilo v izdelkih mnogo stalnosti, v naših časih se moda spreminja skoraj z vsakim dnem in staro nič več ne velja. Konsumenti so postali razvajeni in nervozno izbirčni pri kupovanju potrebščin. Mi nimamo časa in denarja, da bi se hodili učiti nove mode v večja mesta, n. pr. v delavnice dunajske, in iz časopisov tudi ne izvemo ničesar, ker nimamo nobenega strokovnega časnika v svojem jeziku. Splošno obrtno društvo, ki bi trdno varovalo naše koristi, ob enem nam pa nudilo sredstev za izobraževanje slovenskim obrtnikom nujno potrebujemo. Drugače bi se upošteval naš glas, ako bi se reklo: To zahtevajo v svojem glasilu obrtniki! Da, skupnega glasila nam treba, kot ribi vode. V našem obrtnem listu naj bi ne bilo govorjenja o tej ali oni politični stranki, ampak negovala naj bi se v obrtnikih stanovska samozavest, družili naj bi se razcepljeni člani v celoto, ter dobivali naj bi obrtniki raznih strok v listu neobhodno potrebnega nam pouka. Spopolnil bi se tako naš jezik, strokovne šole bi se razvijale, ker bi se obrtniki za nje zanimali, list bi bil med nami trdna duševna vez, da bi ne bili toliko odvisni od spreminjajočih se in o času volitev jako nadelžnih nam strank, z jedno besedo: ustvaril bi se izobražen, zaveden obrtni stan. S tem bi pridobil naš stan ugled pred svetom, zboljšalo bi se naše stanje, in slovenski obrtniki bi vsaj ne zastajali za onimi drugih narodov. Ustanovitev strokovnega lista za slovenske, oziroma slovensko-hrvatske obrtnike, to bodi najprej naš cilj.

Obrtniški strokovni list v domačem jeziku, bi pa dobro uplival tudi na okus občinstva. Zakaj se pri nas toliko ceni tuja moda? Zakaj je to lepo in dobro, kar priroma s severa? Zato ker je Jugoslovonom tuji vpliv že pokvaril okus in ga še skvarja dan za dnevom. Koliko bistrih mislij imajo jugoslovanski obrtniki, koliko lepих motivov se dobiva med našim čvrstim narodom, tega ni treba praviti. Zadnji čas je, da začnemo ceniti in spopolnjevati, kar je našega, da dobimo Jugoslovani svoj stil, svojo modo, in da se narod tudi navzame ponosa na izdelke svojih sinov. K vsemu temu bi veliko pripomogel dober obrtni list, ki naj bi se našel v delavnici vsakega domačega obrtnika, pa tudi na mizah gospode, ki pravi, da je naša. Nočemo trditi, da bi bila s tem organizacija obrtnikov že dovršena, a začetek, jako važen začetek je storjen, jugoslovanski narod in posebno jugoslovanski obrtniki bi stali s skupnim društvom in strokovnim obrtnim listom na svojih nogah. To-liko slovenskim in hrvatskim obrtnikom v predarek.

Srečno in veselo Novo leto

vsem
sotrudnikom in podpornikom!

115 (1-1)

Uredništvo „Slov. Lista“.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubše priporočam svojo
bogato zalogo

najraznovrstnejših
klobukov, cilindrov, čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velepoštovanjem

18 (10-10)

J. Soklič.

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Slovenci! Spominjajte se o
vsaki priliki šolske družbe
sv. Cirila in Metoda.

Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Primerna darila
za
božič!
Janko Klopčič
Ljubljana
Prešernove ulice št. 4.
Različna darila
za
novo leto!

Nikelnaste,
jeklene, srebrne,
Tula,
amerik. plaque,
zlate ure.
Stenske ure.
Ure z nihalom.
Salonske ure.
Pisarniške ure.
Raznovrstne
lično izdelane
budilke.

Srebrne, Tula,
Double, amerik.
plaque, nove
zlate, fine 14kar.
zlate verižice.

zapestnice,
prstani, uhani,
zapone,
priklepki,
gumbi za man-
šete in srajce,
zapestnice,
uhani, zapone,
igle za kravate
iz granatov.
Razne stvari iz
Kina-srebra.
Prstani in uhani
z dijamanti in
briljanti.
Specijalitete
vsake vrste v
zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje!
Popravila zanesljivo točno in ceno.
V obila naročila se priporoča z velepoštovanjem
(110 4-4) **Janko Klopčič.**

Išče se ravno izučen trgovski pomočnik proti primerni plači in en trgovski vajenec.

Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo „Slov.
Lista“.

113 (1-1)

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborna zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših ružave, zelene
ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v po-
ljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči
za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke. 8 (30-30)

Zoper slabokrvnost

Železnato vino

kemične analize

odličnih strokovnjakov

kateri so v

železnatem vinu

lekarja

Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino železa, so naj-
boljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo
za njega učinek. (11)

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerazvne
in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, slohe
(suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Svarilo! P. n. občinstvo se opozarja, da se v
trgovino na brezvesten način spravlja
China-železnato vino, katero nima ni trohice železa
v sebi ter je s koseniljo pobarvano. Tako vino
nima nobene zdravilne veljave, pa ga tudi kose-
niljina primes ne stori za dijetelčno sredstvo.

Vsem p. n. ljubim gostom, prijateljem in znancem
želita podpisanca

srečno in veselo novo leto

zahvaljujoč se za dosedaj jima izkazano zaupanje ter
prosita nadaljnjega obiska

„Národne kavarne“.

Z velepoštovanjem

114 (1-1)

Fran in Marija Krapeš.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz barake za knezoškofijsko pa-
lačo na Pogačarjevem trgu (za vodo) v

semenišno poslopje 105 (6-6)

na istem trgu, kjer nadaljujem

prodajo

lesene pletarske in sitarske robe, žime in morske trave.

Zahvaljeval se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje in naklonjenost
priporočam se še nadalje za obile naročbe.

Z odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Uradno dovoljena

RAZPRODAJA

vrši se v moji novi prodajalnici v palači meščanskega bolniškega zaklada (kjer je bila Pakičeva trgovina
na istem prostoru vže čez 70 let)

Nekaj blaga prodajal bom pod nabavno ceno, drugo pa po izdatno znižanih cenah.

Izkoriščal nisem nesrečni potres s tem, da bi prodajalnico v drugo ulico premestil in s takim činom svojemu
že itak hudo prizadetemu bližnjemu škodoval. Vsaj je vender v vsaki ulici, ako ne več, jedna prodajalnica gotovo vsako leto
jedenkrat na razpolaganje. Težil sem samo po tem, da si ohranim stari prostor, za kojega sem pred
desetimi leti 4000 gld — odšteti moral.

Priporočajoč se svojim cenjenim, starim odjemalcem, katere sem tri leta pogrešal radi raznih neugodnostij in
tudi novim v obila naročila, zagotavljam, da bodem visokočastitim naročnikom s strogo solidnostjo in največjo paznostjo postregel.

Z odličnim spoštovanjem lastnik trdke:

111 (2-2)

M. Pakič,

prvi kranjski lesni, košariški in sitarski obrt v Ljubljani.

Ustanovljen leta 1822.

Odlikovan z zlatimi, srebrnimi in bronastimi državnimi in deželnimi darili.